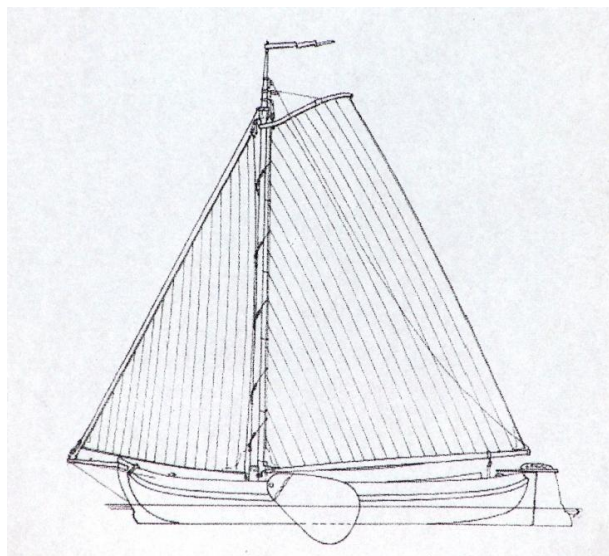

Kopij over houtzaagmolen De Jager (april 2013)

Het jaar 2013 is voor de Driuwplle-teksten over De Jager een beetje rommelig op gang gekomen. Het hoofd van uw schrijver zit zo vol met drukte dat het maken van de reguliere bijdragen maar net of juist net niet op tijd lukt. Afgelopen maand dus niks over houtzagen maar des te meer over ondergetekende zelf. De tijd gaat snel en bij het terugrekenen naar mijn jeugd was een foutje van 10 jaar gauw gemaakt. Het is geen 60 maar 50 jaar geleden dat ik op mijn zeventiende kennismaakte met Woudsend – zo klopt de boekhouding weer. Hierbij aansluitend is het vermeldenswaard, dat ik toen al Wijbe de Vries leerde kennen die mij heeft ingewijd in de zeilkunst. In de tweede helft van ons beider Woudsender bezigheden heeft hij als penningmeester van de molenstichting een belangrijke bijdrage geleverd aan de restauratie van De Jager (1975). Onlangs bereikte hij de respectabele leeftijd van 80 jaar. Dat zou je hem niet nageven zoals hij iedere zaterdag de jonge(re) molenhonden bij de les houdt als er wat slordigheid de kop opsteekt. Wijbe regelt de klok van het molenwerk: altijd stipt op tijd een ruime hoeveelheid koffie van een constante, uitstekende kwaliteit. Ook voor (niet?) toevallige passanten is er altijd een mok koffie beschikbaar.

Toen het nog echt winter was, zijn we begonnen met een forse, gave eik van een dikke acht meter lengte. Zoals toen gemeld was die toen nog bevroren. De stam, afkomstig uit Joure, is bedoeld om er de zwaarden van te maken voor de renovatie van het beurtschip “Dorp Grouw”.

We hebben de boom verzaagd tot platen van 8,5 cm. Toen dat klaar was, hebben we er één in zijn geheel naar buiten gewerkt (pakweg 350 kg) en hem daar op de platte kar doormidden gehaald. Bij nader inzien was het makkelijker het afkorten binnen de molen op de grote zaagslede te doen en vervolgens de stukken naar buiten te slepen. Dat was nog zwaar genoeg - een van de planken van het uitschietvlak kon de klap niet hebben en raakte los. Men zou ook kunnen zeggen dat hij nooit goed genoeg vastgespijkerd heeft gezeten...

In tegenstelling tot de smering bij de *rollende* punt- en lijnbelasting van de kammen in de wielen, waarvoor we bijenwas gebruiken, is in molens bij over elkaar *glijdende* vlakken varkensreuzel gebruikelijk. Sommige molenaars hebben een voorkeur voor vet van paarden of van schapen. Deze dierlijke vetten blijven ook kleverig als ze een beetje warm worden. Andersom zijn ze erg

plakkerig bij lage temperaturen. In de winter komt het draaien van het gevluht dan moeilijk op gang: de gietijzeren bovenas wil niet best over de lagerstenen glijden. Dat wordt wel eens verholpen met een heel klein beetje smeer olie op de glijvlakken, maar vermengen van mineraal en dierlijk vet is niet zo goed. Beter is de toevoeging van grafietpoeder. Een goede vermenging is te bereiken door een stuk gedroogd buikspek in een gehaktmolen te vermalen met wat grafiet. Het resultaat ziet er niet smakelijk uit: een zachte drol van iemand die te veel drop heeft gesnoept of die vanwege darmstoornissen aan de Norit moest. Op de zwartwit-afdruk in de Driuwpôlle is de zwarte smurrie niet zo goed zichtbaar: daarvoor is onderstaande kleurenfoto veel beter. Hier steekt zwart beter af tegen de omgeving...

